

Opinnäytetyö (AMK)

Media-ala

Journalismi

2024

Roosa Bröjjer
Eevi Karvinen

”Toivottavasti jäät auton alle!”

– Toimittajien saama törkypalaute on selvästi
sukupuolittunutta

Opinnäytetyö (AMK) | Tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Media-ala, journalismi

Huhtikuu 2024 | 45 sivua

Roosa Bröijer, Eevi Karvinen

”Toivottavasti jäät auton alle!”

– Toimittajien saama törkypalaute on selvästi sukupuolittunutta

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli selvittää, minkälaista asiatonta lukijapalautetta Iltalehden kirjoittavat toimittajat kohtaavat. Keskityimme erityisesti iän ja sukupuolen välisiin eroavaisuuksiin sekä asiattoman palautteen vaikutuksiin.

Työskentelemme molemmat Iltalehdessä ja olemme seuranneet aihetta lähietäisyydeltä vuosien ajan. Toimittajien kohtaama häirintä on vakava yhteiskunnallinen ongelma, joka tutkitusti vaikuttaa alaan ja ammattilaisten hyvinvointiin Suomessa. Pahimmassa tapauksessa se rajoittaa lehdistönvapautta.

Kartoitimme Iltalehden tilannetta monimenetelmällisellä tutkimuksella. Anonyymiin kyselyyn vastasi noin kolmasosa kirjoittavista toimittajista.

Tutkimustulokset tukivat hypoteesiamme osittain: toimittajan sukupuolella on vaikutusta lukijapalautteen laatuun ja määrään. Naistoimittajat myös kokevat sukupuolensa lisäävän asiattomien palautteiden volyyymia, kun taas osa miestoimittajista kokee sukupuolensa suojaavan asiattomilta palautteilta.

Sen sijaan toimittajan iällä ei kyselymme perusteella näytä olevan juurikaan vaikutusta palautteen määrään, sisältöön tai vaikutukseen.

Asiasanat:

Journalismi, media-ala, toimittaja, palaute, journalisti, lukijapalaute, häirintä, vihapuhe

Bachelor's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Degree programme of Media Arts, Journalism

April 2024 | 45 pages

Roosa Bröijer, Eevi Karvinen

“I hope you get hit by a car!”

- Feedback Finnish journalists get is clearly gendered

The purpose of our thesis was to find out what kind of inappropriate feedback the journalists writing for *Iltaalehti* receive from readers. Mainly we focused on the differences based on age and gender.

We both work for *Iltaalehti* and have followed the subject closely for years. Harassment of journalists is a serious social problem, that in the worst case, restricts the freedom of the press.

We studied the situation of *Iltaalehti*'s journalists through an anonymous multi-method study. A third of journalists responded.

Our hypothesis was partially proven correct. The gender of the journalist has an impact on reader feedback: female journalists are more likely to get harassed than male journalists.

Women journalists also believe that their gender increases the amount of inappropriate feedback, while men journalists believe that their gender is protecting them. Based on our survey, the age of the journalist does not seem to have much impact on the amount, content, or impact of the inappropriate feedback.

Keywords:

Journalism, media, journalist, feedback, harassment, hate speech

Sisältö

1 Johdanto	5
1.1 Vallan vahtikoira häirinnän kohteena	6
1.2 Miten Iltalehti näkee toimittajiin kohdistuvan häirinnän?	7
1.2.1 Toivottavasti jäät auton alle!	8
1.2.2 Kuvaajien saama vähäinen palaute	10
2 Tutkimusmetodina anonyymi kysely	12
2.1 Kartoitus Iltalehden tilanteesta	12
3 ”Päättä seinään -osaston” palaute	16
3.1 Vakiokritisoijia ja sukupuolittuneita solvauksia	17
3.1.1 Vain murto-osaa toimittajista uhkaillaan	20
3.2 Palautteenantajat pillastuvat politiikasta	21
3.3 Miestoimittajia suojaa sukupuoli	23
3.4 Palautekuormituksen purku voi vaatia terapiaa	27
3.4.1 Palauteryöppy saa toimittajan sensuroimaan aiheitaan tai sisuuntumaan	29
4 Johtopäätökset	33
4.1 Jatkotutkimukset	34
Lähteet	36

1 Johdanto

Tutkimuspainotteisessa opinnäytetyössämme tarkastellaan Iltalehden kirjoittavien toimittajien saaman lukijapalautteen määrää, laatua ja vaikutusta. Selvitimme, minkälaisia eroja toimittajien iällä ja sukupuolella on palautteiden sisältöön ja volyymiin sekä siihen, miten ne otetaan vastaan.

Tämän työn innoituksena toimivat omat havaintomme yhden Suomen suurimman uutismedian naistoimittajina. Tuomme tässä opinnäytetyössä esille sekä monimenetelmällisen kyselytutkimuksemme tuloksia sekä omakohtaista kokemustamme.

Journalistien kokema häirintä ei ole uusi ilmiö, eikä vain valtakunnallinen ongelma. Vaikka opinnäytetyömme keskittyykin Iltalehden kirjoittavien toimittajien saamaan törkypalautteeseen ja sen vaikutukseen, sivuamme myös aiempia tutkimuksia aiheesta.

Toteutimme anonyymien kyselyn Webropol-ohjelmalla alkuvuodesta 2024. Analysoimme tulokset helmikuun alussa. Ne eritellään opinnäytetyössä muun muassa taulukoiden kera. Avovastauksia esitellään tässä opinnäytetyössä sitaateissa. Valikoimme raporttiin sellaiset vastaukset, joissa avataan aihetta syvällisemmin, mutta joissa ei ole sellaisia yksityiskohtia, joiden perusteella toimittaja olisi tunnistettavissa.

Käsitlemme tässä opinnäytetyössä ainoastaan sähköpostitse suoraan toimittajalle lähetettyjä lukijapalautteita, emmekä esimerkiksi toimittajien kokemaa verkkohäirintää.

Hypoteesimme oli, että nuoret naistoimittajat saavat miestoimittajia enemmän asiatonta ja aiheetonta lukijapalautetta. Oletimme myös, että niin sanotusti räjähdysherkistä aiheista – kuten esimerkiksi maahanmuutosta tai seksuaali- ja sukupuolivähemmistöistä – kirjoittavat toimittajat saavat enemmän aggressiivista ja henkilöön menevää palautetta sähköpostitse.

1.1 Vallan vahtikoira häirinnän kohteena

Toimittajiin kohdistuva häirintä on valtava yhteiskunnallinen ongelma ja monille toimittajille arkipäivää: Ilmari Hiltusen väitöskirjan mukaan suomalaiset journalistit kokevat säännöllisesti ulkoista häirintää ja vaikutusyrityksiä (Hiltunen 2022, 38). Jos ”vallan vahtikoira” alkaa painostuksen vuoksi sensuroimaan itseään tai valitsemaan uutistekstien näkökulmia häirinnän pelossa, on jokin pahasti pielessä ja lehdistönvapaus vaarassa.

Toimittajien itsesääätelyelin Julkisen sanan neuvosto (JSN) on ottanut toimittajiin kohdistuvaan häirintään kantaa lukuisia kertoja. Se on muun muassa todennut, että julkisuudessa esiintyvien henkilöiden – eli myös toimittajien – on asemansa perusteella siedettävä ”tavanomaista kovempaa kritiikkiä”. Epäasiallinen palaute tai uhkailu ei kuitenkaan ole kritiikkiä, vaan voi johtaa siihen, ettei araksi koettuja aiheita enää käsitellä mediassa. (JSN 2016.)

JSN (2016) kutsuukin tietoista ja tiedostamatonta itsesensuuria uhkaksi sananvapaudelle, yhteiskunnalliselle keskustelulle ja koko demokraattiselle yhteiskuntajärjestykselle.

Journalistien kokemaa häirintää on tutkittu Suomessa sekä ulkomailla laajalti.

Suomessa tiedostetaan, että verkkohäirintä toimittajia kohtaan kohdistuu eri tavalla eri sukupuoliin. Vaikka mies- ja naisjournalisteille kohdistuu saman verran uhkauksia, uhkausten luonne vaihtelee sukupuolen mukaan (Marttinen 2016).

Suomalaisissa mediataloissa on ollut käytäntönä piilottaa häiritsevät kommentit ennakkomoderoinnilla, mutta sen toteuttamiseen ei ole varsinaisia vakiintuneita menettelytapoja, ohjeita tai määrättyjä resursseja (Suomen Akatemia, n.d. 4).

Yleisradiossa on esimerkiksi nimetty erikseen päällikkö, joka on vastuussa häiritsevien palautteiden seuraamisesta, viesteihin vastaamisesta sekä törkypalautetta saaneiden toimittajien tukemisesta (Aro 2021, 55). Kaikissa toimituksissa näin ei kuitenkaan ole.

1.2 Miten Iltalehti näkee toimittajiin kohdistuvan häirinnän?

Iltalehti pitää lukijapalautetta tervetulleena ja positiivisena asiana. Toimittajia myös kannustetaan uutistyön ohella vastaamaan saamaansa asialliseen palautteeseen. Asiattomaan palautteeseen ei tarvitse vastata ja uhkaukset on saatettava välittömästi esihenkilöstön tietoon.

Joskus palaute artikkelista paisuu, muuttuen volyymiltaan isoksi tai luonteeltaan halventavaksi ja henkilöön meneväksi. Tällaisen Iltalehti mieltää vihapuheeksi. Vihapuhetta on myös muun muassa toimittajan maalittaminen, oikeustoimilla tai väkivallalla uhkailu suoraan tai epäsuorasti sekä toimittajista tehdyt perusteettomat rikosilmoitukset.

Iltalehti näkee vihapuheen sukupuolittuneena ja jatkuvana ongelmana uutistoimitukselle. Sen normalisoiminen on lehden mukaan ”suuri uhka journalismille”. Iltalehti kannustaa toimittajia lähestymään esihenkilöä tai edes työkaveria, mikäli palautteet aiheuttavat ahdistusta.

Työntekijän oppaassa vihapuheesta todetaan seuraavaa:

Vihapuhe on sukupuolittunutta. Naisiin kohdistuvaan kielenkäyttöön liittyy huomauttavan usein toimittajan seksualisoiminen ja esim. vihjaukset tai uhkaukset raiskauksesta. Tämän tunnistaminen ei väheksy miesten kohtaamaa vihapuhetta. (IL Ohjekirja 2023.)

Iltalehden näkemyksen mukaan vihapuhe on usein myös aihepiirisidonnaista, ja pelko joutua vihapuheen kohteeksi voi pahimmillaan johtaa tilanteeseen, jossa toimittaja ei halua käsitellä tiettyjä aiheita.

Toimittajien kohtaaman vihapuheen tutkiminen ja ilmiön esille tuominen on yllä mainitut seikat huomioiden äärimmäisen tärkeää.

Omakohtaisesta kokemuksemme yhden Suomen suurimman uutismedian toimittajina herättivät kiinnostuksen kartoittaa lukijapalautteiden sukupuolittunutta laatua syvemmin. Toimittajat keskustelevat saamistaan palautteista toimituksessa viikoittain, ellei päivittäinkin. Palautteet voivat

herättää vastaanottajassaan ihmetystä, ymmärrystä, huvitusta tai ärsytystä – tai sitten ei minkäänlaista tunnetta.

Toimituksessa käydyt keskustelut ovatkin viitanneet siihen, että asiaton palaute on sukupuolittunutta. Olemme todistaneet useaan otteeseen tilannetta, jossa mies- ja naistoimittaja ovat kirjoittaneet yhdessä uutisjutun, mutta lukijat ohjaavat epäasiallisesti muotoillun palautteensa vain naistoimittajalle.

Avaamme omia ajatuksiamme palautteesta ja ennako-oletuksistamme seuraavien alaotsikoiden alla: ensimmäisessä rikostoimittajana työskentelevä Karvinen, jälkimmäisessä lehtikuvaajana työskentelevä Bröijer.

1.2.1 Toivottavasti jäät auton alle!

Iltalehden uutistoimittajana sain sähköpostiini lähes päivittäin viestejä lukijoilta. Valtaosa niistä oli asiattomia ”palautteita”. Huorittelua, nälvimistä, epäsuoraa uhkailua. Joskus lukija oli tuskastunut jutun aiheesta tai sen näkökulmasta, joskus kielioppivirheestä. Usein viestistä ei edes käynyt selväksi, mikä lukijaa narkästytti.

Etenkin politiikkaa sivuavat aiheet kirjoittivat kovasanaisia kommentteja.

*Mistä helvetin kirjekurssilta on toimittajan pätevyys hommattu?!?!
Törkee otsikko ja [Riikka] Purraa taas halveksutaan vaikka ihan
muutama siellä puhu sanoja Ruotsia. Vitun oksettava vasemmisto
narttu anna olla viimeinen kerta kun teet PS:ää solvaavan uutisen
ja otsikon! Mene takaisin juoru lehteen kirjoittelemaan aivottomia
stoorejasi ja jätä politiikan uutisointi ammattilaisille. Toivottavasti
jäät auton alle! (3/2023)*

Politiikkauutisoinnin lisäksi myös näkökulmakirjoituksista (etenkin tasa-arvoasioita käsittelevistä) sain lähtökohtaisesti aina törkeästi muotoiltuja viestejä.

Kyselymme avovastauksissa korostui kokemus, että politiikan ja maahanmuuton lisäksi eniten asiatonta palautetta toimittajille tulee rikosuutisista. Siirryin Iltalehden rikos- ja oikeustoimittajaksi lokakuussa 2023 enkä koe, että palautetta tulisi läheskään yhtä paljon kuin kotimaan uutistoimituksessa. Toki työnkuvan muutoksen seurauksena ensinnäkin kirjoitan vähemmän juttuja sekä toiseksi, niillä on pienempi yleisö. Nämä seikat huomioiden on väistämätöntä, että palautetta tulee vähemmän.

Tätä nykyä saan asiatonta palautetta pääsääntöisesti seksuaalirikoksista kirjoittaessani. Lähes poikkeuksetta siinä ilmaistaan palautteenantajan oletus, että en julkaise rikosentekijän nimeä suojellakseni häntä. Alla oleva esimerkki tiivistää hyvin palautteen laadun.

Miksi et julkaise syyllisen nimeä?? Oliko hän kenties ählämi ja sinä suvakki? (12/2023)

Kerrottakoon, että tekijän nimeä ei lähtökohtaisesti ikinä julkaista, jos hänet tuomitaan alle kahden vuoden vankeusrangaistukseen tai jos hän on ollut rikoksen tekoaikaan syyntakeeton tai alaikäinen. Tuomitun nimi voidaan jättää julkaisematta myös uhrin yksityisyydensuojan vuoksi.

En koe asiatonta palautetta itse kuormittavana, eikä se oikeastaan vaikuta minuun millään tavoin. Positiivista palautetta saan sähköpostiini lukijoilta hyvin harvoin, jos koskaan.

Osa asiattomien palautteiden kirjoittajista on nimeltään jo tuttuja, sen verta usein he lähestyvät ikävin viestein. En juuri koskaan vastaa, sillä en koe vuoropuhelua hyödylliseksi ihmisen kanssa, joka toivoo kuolemaani esimerkiksi ”tyhmän” otsikon takia. Jos minä kirjoitan heille takaisin, vastaavat he enää hyvin harvoin.

Itse en ole viimeisen kahden vuoden aikana saanut yhtäkään uhkausviestiä, joka olisi saanut minut pelkäämään turvallisuuteni puolesta. Uhkaavan sävyiset viestit ovat enemmänkin epäsuoria uhkauksia; toivotuksia, että minulle tapahtuu jotain pahaa.

*Toivottavasti neekeri raiskaa sut ja lapses hengiltä vitun toimittelä.
(9/2023)*

Uhkausviesteistä tulee aina ilmoittaa esihenkilöille, jotta Iltalehti voi tarvittaessa reagoida esimerkiksi ilmoittamalla poliisille (IL Ohjekirja 2023).

Rikosnimikkeenä laitton uhkaus on kuitenkin hieman hankala. Rikoslain mukaan uhkauksen kohteella tulisi olla perusteltu syy pelätä henkilökohtaisen turvallisuutensa olevan vakavassa vaarassa, jotta sitä voi pitää laittomana (RL 21.4.1995/578, 7 §).

Juridiset perusteet taitaa tuntea myös osa palautteen antajista, sen verran tarkkoja sanamuodoissaan ja lauseenrakenteissaan ovat. Viime kesänä sähköpostiini tupsahti törkypalaute, joka oli otsikoitu: *"Haluatko tehdä rikosilmoituksen vitun lesbohuora"*. En tehnyt. Useimmiten laittoman uhkauksen tai kunnianloukkauksen rikosoikeudellinen tunnusmerkistö ei täyty, eikä asiaa voi viedä eteenpäin (tai se ei tunnu vaivannäön arvoiselta).

1.2.2 Kuvaajien saama vähäinen palaute

Iltalehden kuvaajan rooliin kuuluu satunnaisesti videoaiheisten juttujen kirjoittaminen, mutta enimmäkseen töitä tehdään kuvituspuolella.

Juttupalautetta tulee siis kirjoittaviin toimittajiin verrattuna todella vähän, jonka vuoksi emme huomioi opinnäytetyössämme valokuvaajia, videokuvaajia tai lehden visualisteja.

Iltalehden videokärjellä tehdyt jutut käsittelevät ajankohtaisia uutisaiheita, mutta ovat usein myös sivuston "kevyimpiä" juttuja. Julkaisemme esimerkiksi lukijoiden lähettämiä videoita, joissa on sattunut kimmellus tai yllättävä ja erikoinen tilanne.

Tämä vaikuttaa siihen, etteivät lukijat lähetä palautetta aktiivisesti.

Palaute videojutuista on suurilta osin myös myönteistä. Kiitoksista virheiden korjauspyyntöihin tai lisäkysymyksiin.

Ensimmäiseksi heräsi sääli otus-parkaa kohtaan. Eikö sille voisi joku tehdä kelluvaa nukkumapaikkaa? Jospa se luulee valkoista venettä jäälautaksi?

Muistan vain muutaman tapauksen, jolloin negatiivinen palaute on osoitettu aggressiivisempaan sävyyn.

Oletko jättänyt possessiivisuffiksin pois sanan kissa lopusta, koska

a) et osaa niitä käyttää

b) katsot niiden jääneen pois muodista, vai

c) olet liian laiska kirjoittamaan hyvää kieltä?

Taidat olla Roosa neropatti, kun hiffasit tämän "nerokkaan kikkasi" jota kukaan ei käytä.

IL-TV julkaisee esimerkiksi "liikennetörröily" -videoita tasaiseen tahtiin, ja ne ovat osoittautuneet aiheeksi, joista palautetta tulee herkemmin.

Hyvä Roosa,

Minusta [lukijavideon kuvaaja] on ollut ensin se ärsyttäjä, ensiksi ajaa vasemmalla kaistalla toiseksi ajanut varmaan alle satasta, miten tiesi millä nopeudella "kiusaaja" meni. Näitä tasaista nopeutta aina oikeassa olevia vasemman kaistan videoijia on yhtenään lehtien palstoilla. Voisivat ensin ajatella ovatko itse toimineet oikein.

Palautteen saamiseen vaikuttaa olennaisesti myös videojuttujen julkaisutahti sekä uskoakseni se, ettei minulla ole jutuissani näkyvillä kuvaa, joka antaisi lukijoille mahdollisuuden kritisoida esimerkiksi ulkonäköäni.

Yleisesti palautteen saaminen ei vaikuta työskentelyyni millään tavalla.

2 Tutkimusmetodina anonyymi kysely

Kartoitimme tilannekuvaa Iltalehdessä monimenetelmällisellä tutkimuksella: anonyymillä kyselyllä, joka sisälsi sekä kvalitatiivisia (avoimet kysymykset) että kvantitatiivisia (valintakysymykset) piirteitä.

Suljettujen kysymysten taustalla olivat omat havaintomme aiheesta. Avoimet kysymykset antoivat vastaajille mahdollisuuden avata omia havaintojaan ja ajatuksiaan laajemmin. Yhdistelmä antoi mahdollisuuden tarkastella palautteita ja niiden sukupuolihajontaa syvällisemmällä tasolla. Toivoimme myös saavamme uusia näkökulmia aiheeseen liittyen.

Kyselytutkimuksen ongelmana on, että jatkokysymysten esittäminen on mahdotonta. Siksi pyrimme tiedustelemaan palautteiden määrää, sisältöä ja vaikutuksia monelta eri kantilta. Riskinä oli tietenkin, että vastaukset jäisivät vain pintatasolle.

Ratkaisuna ongelmaan olisi ollut haastatella osaa toimittajista kyselyn jälkeen. Tämä olisi kuitenkin tuonut omat haasteensa: Iltalehden toimitus on koostaan huolimatta suhteellisen tiivis – olisivatko kollegat haastatteluissa kertoneet kokemuksistaan yhtä avoimesti kuin anonyymissa kyselyssä?

Koemme, että saimme kyselyymme juuri sen verran vastauksia, että voimme tarkastella asiaa yleisellä tasolla ja samalla tehdä paikkansapitäviä johtopäätöksiä toimittajien saamasta lukijapalautteesta.

2.1 Kartoitus Iltalehden tilanteesta

Anonyymi Webropol-kyselymme sisälsi avoimia kysymyksiä sekä valinta-, monivalinta- ja asteikkokysymyksiä.

Ilmoitimme kyselyohjeistuksessa, että avointen kysymysten vastauksia voidaan hyödyntää valmiissa opinnäytetyöraportissa. Toimittajia ei voi yksilöidä vastausten perusteella.

Vastaajilta kysyttiin ensi alkuun ikää, sukupuolta sekä osastoa, jolla he työskentelevät. Vastaajia informoitiin, että aiomme analysoida vastauksia myös iän ja sukupuolen osin. Näin ollen pyysimme, että mikäli vastaaja ei halua, että voimme tunnistaa hänet vastausten perusteella, voi hän jättää osastonsa ilmoittamatta.

Kysyimme muun muassa, kuinka paljon asiatonta palautetta tulee, minkälaista se on sisällöltään ja esiintyvätkö sen kirjoittajat toimittajan kokemuksen mukaan pääosin omalla nimellään vai nimettömänä. Avasimme jokaisen sivun alussa esimerkkien kera, mitä kysymyksillä tai termeillä tarkoitamme. Kyselyssä oli yhteensä viisi sivua. Jokaisen sivun lopulla oli myös mahdollisuus täsmentää aiempia vastauksia tai kertoa kokemastaan omin sanoin. Tätä mahdollisuutta valtaosa vastaajista hyödynsi kiitettävästi. Kysely löytyy lähdeluettelon jälkeen, alkaen sivulta 38.

Lähetimme kyselylinkin sähköpostitse Iltalehden toimituksen jakelulistalle 11. tammikuuta. Vastausaikaa oli reilut kaksi viikkoa. Kysely sulkeutui 1. helmikuuta. Muistutimme kyselystä sähköpostitse vielä pari päivää ennen sen sulkeutumista.

Toimituksen jakelulistalla on yhteensä 170 vastaanottajaa, joten oheisviestissä täsmensimme, että kysely koskee vain kirjoittavia toimittajia. Kuten jo johdannossa kerroimme, teimme rajauksen sillä perusteella, että kuvatoimittajat saavat suhteessa kirjoittaviin toimittajiin varsin vähän palautetta, ja vain harva heistä esiintyy kirjoittamissaan jutuissa omalla kuvallaan toisin kuin kirjottavat toimittajat, joiden jutuissa on vinjettikuva. Vaikka myös osa uutispääälliköistä ja tuottajista kirjoittaa satunnaisesti artikkeleita, on juttujen volyymi lähes olematon verrattuna ”perustoimittajaan”. Vertailusta ei näin ollen tulisi yhtä tarkka.

Iltalehden palveluksessa työskentelee reilut 110 pelkästään kirjoittavaa toimittajaa. Vuorottelu-, opinto- ja vanhempainvapaalla olevat sekä sijaisuuksia ei-kirjoittavissa työtehtävissä tekevät toimittajat pois luettuna, kyselymme koski noin 90 ihmistä.

Kaiken kaikkiaan kyselyymme vastasi 38 toimittajaa. Olemme varsin tyytyväisiä määrään. Se on reilu kolmasosa työkseen pääsääntöisesti kirjoittavista toimittajista. Lisäksi ilahduimme siitä, että vastaajien joukossa oli tasaisesti sekä miehiä että naisia sekä siitä, että ikähajonta oli suurta.

Vastaajista naisia oli 20 (52,6 %) ja miehiä 16 (42,1 %). Yksi vastaajista ilmoitti sukupuolekseen ”muu”, yksi ei halunnut ilmoittaa sukupuoltaan.

Analysoimme tässä opinnäytetyössä palautteiden ja niiden vaikutusten sukupuolihajontaa. Vaikka sukupuolivähemmistöön kuuluvien toimittajien kokemaa häirintää olisi äärimmäisen tärkeä tutkia, emme saa vertauskelpoista dataa vain yhden muunsukupuolisen vastaajan osalta. Päädyimme siis jättämään nuo kaksi vastausta hyödyntämättä. Näin ollen lopullinen vastausmäärä onkin 36.

Riski sille, että kyselyä olisi jaettu eteenpäin henkilöille, joita se ei kosketa tai että sen olisi täyttänyt esimerkiksi esihenkilön tehtävissä tai kuvaajana työskentelevä henkilö, on tietenkin olemassa. Vastauksista ei kuitenkaan käynyt ilmi minkäänlaisia seikkoja, jotka herättäisivät epäilystä siitä, että linkkiä olisi jaettu eteenpäin. Päätelmää tukee myös maltillinen vastausmäärä.

Kyselyyn vastasi toimittajia jokaiselta osastolta. Yli puolet vastaajista (55,5 %) työskentelee Iltalehden uutistoimituksessa (kotimaa, ulkomaat, politiikka, rikos). Osasto on Iltalehden suurin, joten tämä ei ollut yllättävää.

Kyselyssä oli sekä avoimia kysymyksiä että vastauslaatikoita, joihin vastaajan oli mahdollista täsmentää ajatuksiaan tai täydentää suljettujen kysymysten vastauksiaan.

Osa avovastauksista esitetään raportissa sitaateissa. Vastauksissa oli aiheista riippumatta usein runsaasti toistoa, joten valikoimme kirjoitukset, joissa pääponti oli tiivistetty selkeästi ja mielenkiintoisesti.

Vastaajat on jaettu nais- ja miestoimittajiin siten, että N tarkoittaa naista, M miestä. Kirjaimen perässä oleva numero on järjestysluku, jossa tuloksia purimme.

Kävimme kyselyn tuloksia läpi 5. helmikuuta. Helmikuun aikana jaoimme vastaajat muun muassa iän ja sukupuolen perusteella ja tarkastelimme vastauksia etsien mahdollisia eroja ja yhteneväisyyksiä.

Vertailimme toimittajien saamia palautteita ja niiden vaikutuksia muun muassa jakamalla kyselyyn vastanneet neljään kategoriaan: nuoriin naisiin (18–35), vanhempiin naisiin (36→), nuoriin miehiin (18–35) ja vanhempiin miehiin (36→).

Tulokset esitellään tarkemmin kohdassa 3, sivulta 16 alkaen.

Lopullinen opinnäytetyö valmistui huhtikuussa 2024.

3 ”Päätä seinään -osaston” palaute

Iltalehden toimittajat saavat lukijapalautetta sähköpostiinsa päivittäin. Palaute on laadultaan niin asiallista kuin asiatontakin: aiheellista, kehuva, korjaavaa tai moittivaa, panettelevaa – jopa uhkaavaa.

Tappouhkaus tupsahti viihdeuutisesta juuri viime viikolla. Uutinen oli räväkästi otsikoitu, jonka johdosta mut uhattiin ampua. N6

Kuten jo johdannossa totesimme, Iltalehti pitää toimittajille lähetettyä lukijapalautetta tervetulleena. Vastausten perusteella tätä mieltä ovat myös monet toimittajista. Vain parissa avovastauksessa toimittaja kertoi, ettei pidä yhteydenottoja lukijoilta lainkaan tarpeellisina.

Hyödyllisenä palautteena toimittajat pitävät yhteydenottoa, jossa tuodaan ilmi mahdollinen asia- tai kirjoitusvirhe, annetaan uutta näkökulmaa tai lisätietoa mahdollista jatkojuttua varten tai kerrotaan, minkälaisia ajatuksia juttu herätti lukijassa. Monissa avovastauksissa korostuikin toimittajan toive, että jutuista tulisi enemmän positiivista palautetta – tämän toiveen toteutuminen todettiin kuitenkin lähes kaikissa vastauksissa epätodennäköiseksi.

Toivon saavani kaikenlaista palautetta, niin kiittävää kuin moittivaa. Vihapalaute yhden kirjaimen puuttumisesta ei ole sitä kaikista hedelmällisintä, mutta ei se haittaakaan. N14

Hyvin argumentoitu kritiikki on aina paikallaan ja sitä on mukava ottaa vastaan. Kritiikki voi olla positiivista, negatiivista tai jotain siltä väliltä. Vastaan kaikkiin palautteisiin paitsi niihin, jotka ovat selvästi ns. päätä seinään -osastoa tai liikaa henkilöön käyviä. M8

Osa kertoi vastaavansa tai koettavansa vastata asiallisiin yhteydenottoihin uutistilanteen sen salliessa. Yksi toimittaja kertoi vastaavansa myös epäasiallisesti muotoiltuihin viesteihin. Hän kertoi, että usein asiattoman palautteen kirjoittanut lukija vastaa asialliseen palautteeseen takaisin ystävällisemmin. Toimittaja kertoi saaneensa näin aikaan ”hyvääkin dialogia”.

Keskitymme tässä opinnäytetyössä nimenomaan sähköpostitse tulleeseen aiheettomaan ja asiattomaan lukijapalautteeseen. Kyselytutkimuksemme perusteella toimittajat myös saavat sellaista eniten.

Aiheettomalla ja asiattomalla palautteella tarkoitamme sähköpostiviestiä, joka on lähetetty toimittajalle joko osin tai täysin perusteetta ja joka on sisällöltään epäasiallista; hyökkäävää, häiritsevää tai panettelevaa.

Useimmiten se on solvaavaa ja aggressiivista: haukkumista idiootiksi, huorittelua, kiroilua ja muuta asiatonta kielenkäyttöä. N13

Vaikka esimerkiksi kielioppivirheestä huomauttava palaute onkin aiheellinen, luokittelemme sellaisen tässä työssä asiattomaksi, mikäli aiheellisen huomautuksen ohessa palautteen kirjoittaja käyttää epäasiallista kieltä toimittajaa kohtaan.

3.1 Vakiokritisoijia ja sukupuolittuneita solvauksia

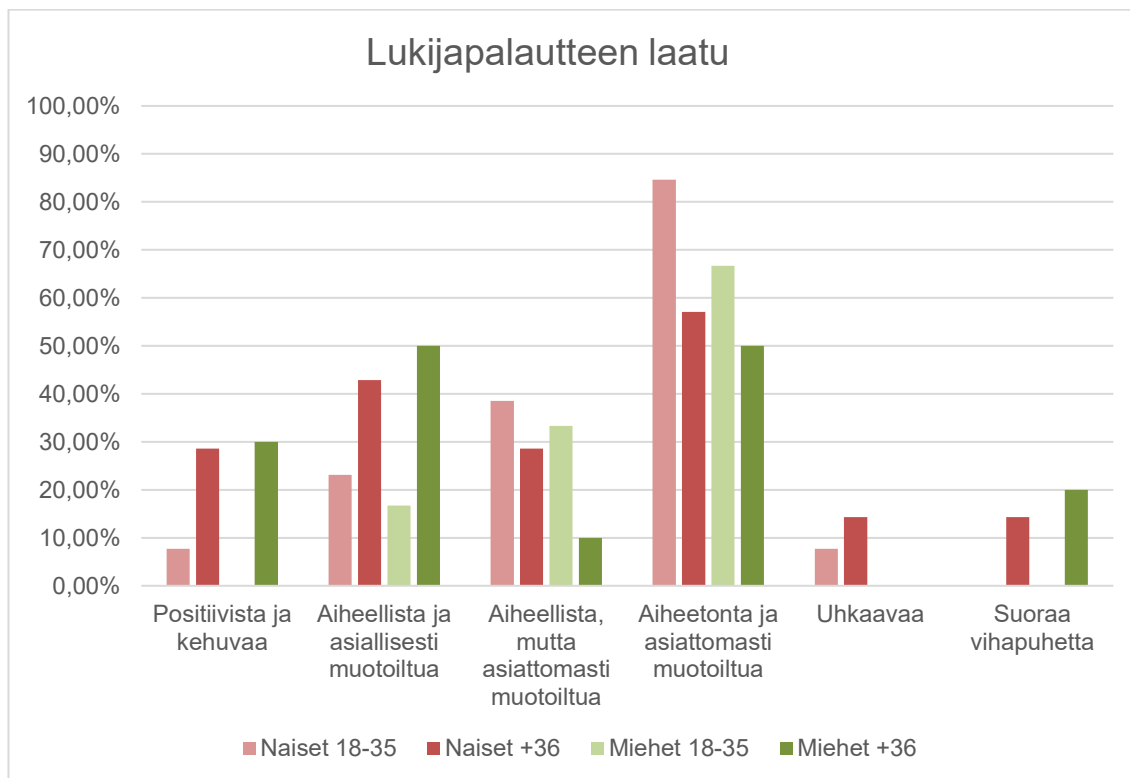
Kysyimme, minkälaista palautetta toimittajat ovat saaneet eniten viimeisen kolmen kuukauden ajalta (lokakuu 2023 – tammikuu 2024). Kuudesta vaihtoehdosta sai monivalintakysymyksessä valita enintään kolme.

Vaihtoehdot olivat ”positiivista ja kehuva”, ”aiheellista ja asiallisesti muotoiltua”, ”aiheellista, mutta epäasiallisesti muotoiltua”, ”aiheetonta ja epäasiallisesti muotoiltua”, ”uhkaavaa”, ”suoraa vihapuhetta”.

24 toimittajaa (66,7 %) vastasi ”aiheetonta ja epäasiallisesti muotoiltua”.

Kummallista, epäolennaisista asioista huomauttelua. Saattaa olla jotain aivan älytöntä, henkilöön menevää palautetta, joka ei edes liity juttuun. N3

Taulukko 1: Minkälaista palautetta toimittaja on saanut eniten lokakuun 2023 ja tammikuun 2024 välillä

Suurimmalle osalle (25) aiheetonta ja epäasiallisesti muotoiltua palautetta tulee ”muutaman kerran viikossa” (38,9 %) tai ”noin kerran viikossa” (30,6 %).

Harvempia ovat tiheätahtisemmat yhteydenotot: vain kolme toimittajaa (8,3 %) kertoi saavansa aiheetonta ja asiatonta palautetta ”noin kerran päivässä”.

Kukaan ei vastannut ”monta kertaa päivässä”.

Osalle vastaajista arviointi oli haastavaa. Muutama toikin avovastauksissa esiin, että palautteen määrä riippuu niin työvuoroista kuin aiheistakin. Myös iltapäivälehtimäinen, ajoittain raflaava otsikkokin saattaa herättää lukijoissa närää, osa toimittajista arvioi.

En osaa tarkasti arvioida, kuinka usein saan asiattomia meilejä. Blokkaan kaikki asiattomat välittömästi oman hyvinvointini vuoksi. Silti syystä tai toisesta osa vakikritisoijista pääsee läpi junk-kansioon, josta niitä sitten manuaalisesti poistelen. Ilman

blokkausta määrä olisi selvästi suurempi, kenties päivittäin useampia. N12

Kyselyssä ei tiedusteltu sitä, minkälaisella sopimuksella toimittaja työskentelee (täysipäiväinen vai osa-aikainen) tai kuinka monta juttua hän kirjoittaa viikossa. Jälkikäteen katsottuna, näin olisi voinut tehdä. Toki tulosten analysointi olisi vienyt enemmän aikaa.

Palaute jakautuu kahteen osaan: on asiallista ja asiatonta. Asiattoman palautteen antajat monesti piiloutuvat nimettömyyden taakse, eivät kuitenkaan kaikki. On myös kolmas ryhmä, eli esimerkiksi jotain kirjoittamaani kielteistä ilmiötä kommentoivat. M4

Pyysimme toimittajia kuvailemaan omin sanoin, minkälaista asiaton palaute on.

Useimmiten se on ikään, sukupuoleen ja ulkonäköön liittyvää palautetta, tyyliin lihava, kateellinen huora ja lesbo. N18

Sukupuolestaan riippumatta toimittajat kertoivat ilmiöstä, että jutusta närkästynyt palautteenantaja pyrkii viestissään vähätteleämään tai vähintään kyseenalaistamaan toimittajan pätevyuden tai puolueettomuuden.

Yleensä nillitetään kirjoitusvirheestä tai itse juttuaiheesta (tyyliä ”häpeä, kun kirjoitat rahasta”). Usein näihin liittyy toivotus, että pitäisi opetella kirjoittamaan tai että nainen ei tietenkään tiedä urheilusta mitään. N16

Esimerkiksi jutun asia-argumentit voidaan palautteessa sivuuttaa kokonaan ja kääntää asia niin, että kirjoittaja ajaa jonkun agenda. Syytetään sen ja sen juoksupojaksi ja kyseenalaistetaan riippumattomuus. Pahinta päätä edustavat eriaisteiset haistattelut. Suoria tai peiteltyjä uhkauksia en muista saaneeni vuosikausiin. M8

Vastausten perusteella naistoimittajien saama palaute on usein ulkonäköön, ikään tai sukupuoleen liittyvää solvausta. Kaikenikäiset naistoimittajat kertoivat

kokevansa työttömyyttä tai huorittelua. Miestoimittajien osalta yhtenäistä solvauslinjaa ei vastauksista löytynyt.

Asiattomia palautteita lähettävät lukijat esiintyvät toimittajien kokemusten mukaan viesteissä tasaisesti sekä omalla nimellään että nimettömänä. Ilmeni, että niin sanottuja vakiolynkkaajia on sukupuoleen katsomatta yli puolella toimittajista.

Minulla on vakiotrolli, joka luo aina uuden anonyymin sähköpostiosoitteen, kun blokkauksen edellisen. Hänen mukaansa juttuni ovat ”harvinaislaatuista paskaa”, olen ”laiska paska, Suomen surkein toimittaja, ruma ämmä” ym. N4

3.1.1 Vain murto-osaa toimittajista uhkaillaan

36 toimittajasta neljä (11,1 %) vastasi saaneensa viime kuukausina uhkauksia sähköpostiinsa. Näkemyksemme mukaan on hyväksi vapaalle journalismille, ettei luku ole tuon suurempi – vaikka tietenkin yksikin uhkaava viesti on liikaa.

Myös aiemmat tutkimukset toimittajien kokemasta häirinnästä ja vihapuheesta tukevat ajatusta, että toimittajiin kohdistuva uhkailu on suhteellisen harvinaista. Vuonna 2022 teetetyn analyysin perusteella uhkaukset kohdistuvat verrattain pieneen joukkoon journalisteja ja ”valtaosa suomalaisista journalisteista kokee harvoin ja satunnaisesti painostusta tai uhkailua” (Hiltunen ym. 2022, 53).

Suomalaistoimittajien kokemaa uhkailua kartoitettiin myös Suomen Journalistiliiton kyselytutkimuksessa vuonna 2016. Kyselyyn vastasi noin 1 400 toimittajaa, joista noin joka kuudes (16 %) kertoi saaneensa uhkailevia viestejä. Vaikka uhkaukset olivat kohdistuneet tasaisesti sekä miehille että naisille, ne erosivat sisällöltään jonkin verran. 14 prosenttia uhkauksia saaneista naistoimittajista kertoi, että heitä on uhattu seksuaaliväkivallalla. Miestoimittajia ei. (Marttinen 2016.)

Uhkausviestejä saaneista Iltalehden toimittajista kaksi oli naisia, kaksi miehiä. He eivät tarkentaneet viestien sisältöä tai uhkausten laatua, mutta kuten jo

johdannossa toimme esille, ei suinkaan ole tavatonta, että naistoimittajaa uhataan seksuaaliväkivallalla. Näin ollen Journalistiliiton tutkimustuloksissa yllättää positiivisesti maltillinen määrä naistoimittajia, jotka kertovat kokeneensa tällaista.

Iltalehden toimittajia ohjeistetaan ilmoittamaan uhkauksista esihenkilöstölle viipymättä. Esihenkilöstö arvioi tilanteen ja ilmoittaa tarvittaessa poliisille.

Toimittaja Sanna Ukkola kertoi Helsingin Sanomille alkuvuonna tehneensä rikosilmoituksen miehestä, joka piinasi häntä useita viikkoja puheluin, viestein ja kuvin. Poliisikuulusteluissa epäilty kuittasi toimintansa ”päähänpistolla”. (Mahlamäki 2024.)

Toimittajapiirit ovat Suomessa verrattain pienet, joten vastaavista tilanteista kuulee aika ajoin. Poliisille ilmoitetaan uhkauksesta, sen esittäjää käydään jututtamassa ja käykin ilmi, ettei hänellä ole ollut aiettakaan toteuttaa uhkaustaan. Ukkolan tapauksessa mies lupasi poliisille lopettavansa häiriköinnin (Mahlamäki 2024). Voinee sanoa, että toimittajan uhkailusta tulee harvoin tuomioita – joskaan minkäänlaista dataa ei ole koostettu siitä, kuinka usein toimittajaan kohdistuvasta uhkauksesta ilmoitetaan poliisille.

Ennakkotapauksena voidaan pitää Linda Pelkosen tapaus vuodelta 2015. Uusi Suomi -lehden toimittajana työskennellyt Pelkonen kirjoitti uutisen raiskausepäilystä. Jutussa kysyttiin poliisilta, miksi se oli tiedotteessaan kertonut epäiltyjen etnisen taustan. Kysymys poiki Pelkoselle valtavan määrän vihapostia ja -puheluita. Häiriköijä oli useampi, mutta yksi miehistä myös uhkaili Pelkosta sitkeästi seksuaaliväkivallalla. Reilut kolme vuotta myöhemmin Helsingin hovioikeus tuomitsi miehen laittomasta uhkauksesta sakkorangaistukseen. (Uhari 2019.)

3.2 Palautteenantajat pillastuvat politiikasta

Iltalehden toimittajat saavat sähköpostiinsa kaikenlaista lukijapalautetta, kaikenlaisista aiheista kirjoittaessa. Kysyimme, minkälaisista aihepiireistä

kirjoittaessa asiatonta palautetta tulee eniten. Avovastauksissa korostui ajatus, että mikä tahansa voi närkästyttää lukijan; joko aihe on ”liian kevyt” tai juttu ”liian kriittinen”.

Asiattomille yhteydenotoille erityisen alttiit aihealueet ovat politiikka (13 vastaajaa mainitsi), maahanmuutto (10) ja rikokset (7). Vastauksista päätellen myös koronavirusta käsittelevät uutiset koskettavat kansan syviä rivejä ja kirvoittavat kovasanaisia lukijapalautteita.

Muita useamman toimittajan mainitsemia, palauteherkkiä aihealueita ovat muun muassa sekä Ukrainan että Gazan sodat, ”mikä tahansa Venäjään liittyvä” sekä jutut entisestä pääministeristä Sanna Marinista.

Hyvin sekalaisesti erilaisista aiheista. Yllättäen sääjutut provosoivat erikoisenkin usein. Lisäksi tietty politiikkaa sivuavat yhtään mielipiteitä jakavat aiheet tuppaavat herättämään tunnereaktioita, jotka sitten puretaan toimittajan sähköpostiin. N13

Jos jutussa kritisoidaan jotain palautteen antajalle henkisesti tärkeää asiaa (esimerkiksi Kimi Räikköstä). M9

Seksi ja parisuhteet ovat aiheita, joista asiatonta palautetta tulee selvästi eniten. Ne kirvoittavat usein myös jollain tapaa henkilöön menevää palautetta, toimittajaa syytetään esimerkiksi miesvihasta tai ”pervoilusta”. N9

Maahanmuutosta sekä hallituksen talous- ja työllisyyspolitiikasta. M8

Ylivoimaisesti eniten tulee suomalaista jääkiekkoilua käsittelevistä jutuista. M6

Vastauksissa ei Kimi Räikkösen lisäksi noussut esille mitään juuri yllättävää. Myös aiemmat tutkimukset ovat osoittaneet, että maahanmuutto ja politiikka ovat aiheina niin sanotusti räjähdysherkkiä.

Kansainvälinen lehdistöinstituutti (IPI) kartoitti suomalaistoimittajiin kohdistuvaa verkkohäirintää vuonna 2018. Selvityksestä uutisoineen HS:n mukaan erityisesti maahanmuutosta, turvapaikanhakijoista ja Venäjältä uutisointi saattoi laukaista toimittajaan kohdistuvan häirintäkampanjan (Dahlbom 2018).

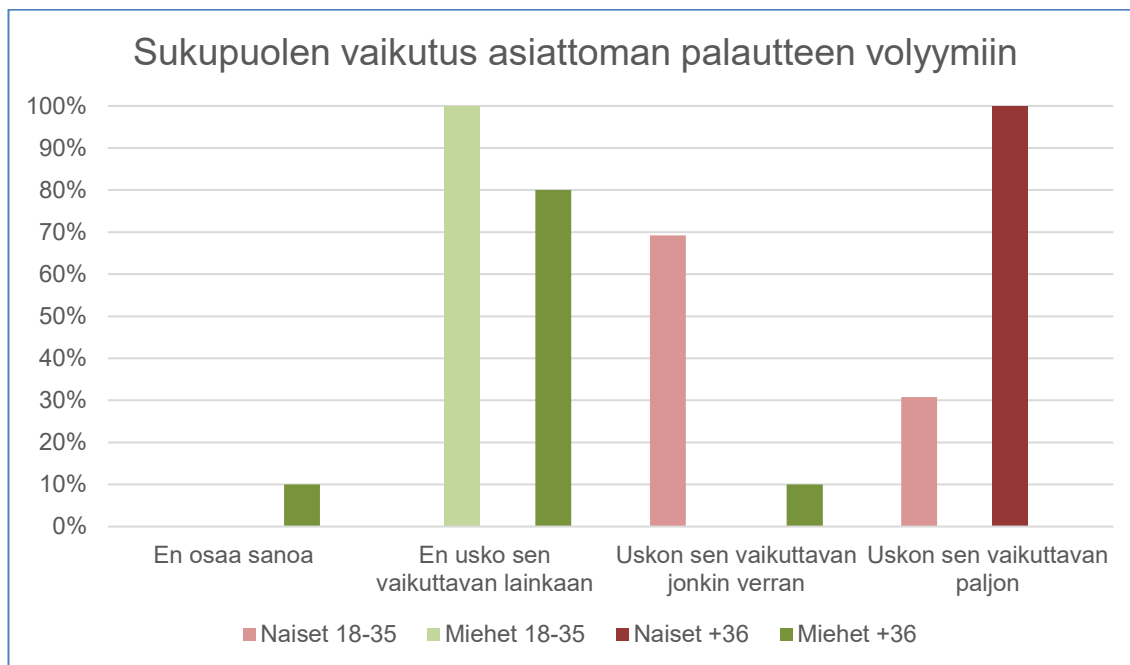
3.3 Miestoimittajia suojaa sukupuoli

Kuten ennalta oletimme, naistoimittajat saavat enemmän aiheetonta ja epäasiallisesti muotoiltua palautetta miestoimittajiin verrattuna. 15 naistoimittajaa (75 %) ilmoitti saavansa eniten tällaista palautetta, miestoimittajista näin kertoi 9 (56,3 %).

Jokainen kyselyyn vastannut naistoimittaja myös uskoo sukupuolensa vaikuttavan saamansa palautteen volyyymiin sekä sen sisältöön. Miestoimittajista valtaosa vastasi, ettei usko sukupuolensa lisäävän palautteen määrää tai vaikuttavan negatiivisesti sen sisältöön – päinvastoin. Neljä miestoimittajaa kertoi kokevansa sukupuolensa nimenomaan suojaavan itseään suurimmalta määrältä törkypalautetta.

Olen valkoinen, suomalainen mies, jolla on suomalainen nimi, eikä toimittajapotrettikaan selkeästi provosoi ketään, kun en ole saanut palautetta ulkonäöstä. Luulen, että yllä mainitut seikat vaikuttavat siihen, että olen välttynyt pahemmalta törkypalautteelta. M15

Taulukko 2: Naistoimittajat uskovat sukupuolensa vaikuttavan joko paljon tai jonkin verran palautemäärään

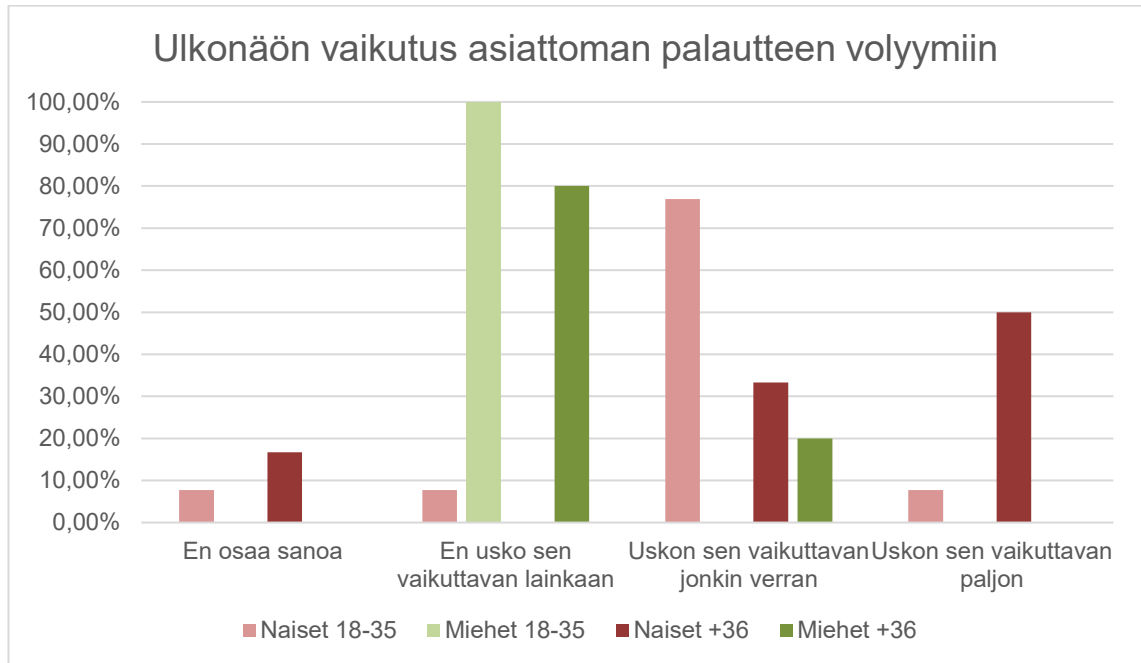

Iltalehden toimittajat esiintyvät jutuissa nimensä lisäksi myös kasvoillaan. Osan vastaajista mukaan myös vinjettikuvalla on vaikutusta palautteen sisältöön ja volyymiin. Suurin osa naistoimittajista (84,2 %) vastasi kokevansa ulkonäkönsä lisäävän asiattoman palautteen määrää. Miestoimittajista valtaosa (87,5 %) kokee, ettei ulkonäkö vaikuta asiaan lainkaan.

Avovastauksissa korostui kokemus, että asiattomien palautteiden antajat saattavat vinjettikuvan perusteella tehdä johtopäätöksiä ja oletamuksia toimittajan motiivista tai älykkyydestä. Vastausten perusteella tämä on myös ikäsidonnaista; nuoren naistoimittajan oletetaan olevan epäpätevä tai vähä-älyinen, vanhemman miestoimittajan oletetaan olevan takapajuinen tai muutoin tahditon.

Joskus haukutaan ammattitaidottomuudesta, joskus jopa vinjettikuvan perusteella ”kääkäksi”, joka ei ymmärrä mitään. M14

Taulukko 3: Etenkään nuoret miestoimittajat eivät koe ulkonäkönsä lisäävän asiattoman palautteen määrää

Tulosten perusteella naistoimittajat myös kokevat asiattoman lukijapalautteen mieskollegoita kuormittavampana. Valtaosa miestoimittajista vastasi, että ei koe jaksamisensa heikentyneen koskaan tai kokevansa näin ”harvemmin kuin kerran kuukaudessa”. Naistoimittajistakin suurin osa kokee näin hyvin harvoin tai ei lainkaan. Hajonta on kuitenkin suurempaa miestoimittajiin verrattuna.

Tulokset esitellään tarkemmin taulukoissa 4 ja 5.

Vaikka avovastauksissa tuntui olevan yleinen konsensus, että naistoimittajat saavat sukupuolensa vuoksi enemmän törkyä, nosti yksi miestoimittajista esiin varjopuolen, jota emme olleet itse ajatelleet.

Joudun kirjoittamaan seksuaalirikoksista. Takavuosina olen tosiaan kokenut, että minua sukupuoleni vuoksi on pidetty jonkun sortin pervona tai ainakin setämiehenä. Joskus tuntui, että olisi helpompi kirjoittaa naisen nimellä. M4

Taulukko 4: Kuinka usein asiaton palaute heikentää naistoimittajien jaksamista töissä

Taulukko 5: Kuinka usein asiaton palaute heikentää miestoimittajien jaksamista töissä

3.4 Palautekuormituksen purku voi vaatia terapiaa

11 toimittajaa vastasi, että ei ikinä koe asiattoman palautteen heikentävän jaksamistaan töissä. 16 toimittajaa (44,4 %) kokee näin ”harvemmin kuin kerran kuukaudessa”, 7 toimittajaa kertoi kokevansa näin **vähintään** kerran kuukaudessa.

Iltaledellä on toimintaohjeet, miten toimittaja voi menetellä, jos kokee palautteet kuormittavana. Kaikki ohjeistukset löytyvät kirjallisena ohjekirjasta, joka jaetaan PDF-muodossa jokaiselle uudelle työntekijälle. Ohjekirja ei ole julkinen asiakirja.

Törkeitä palautteita pyydetään lähettämään sähköpostitse eteenpäin osoitteeseen, johon on pääsy sekä julkaisupäälliköillä että päätoimittajilla. Perusteena toiveelle on, että johto voi pitää ”ammatin varjopuolta” esillä julkisissa keskusteluissa paremmin, kun heillä on selkeämpi kuva nykytilanteesta.

Käytännönläheisempiä ohjeistuksia on myös. Toimittajia esimerkiksi ohjeistetaan merkitsemään tunnistamansa häirintäosoitteen roskapostiksi tai estämään lähettäjän, mikäli asiattomat ja aiheettomat palautteet ahdistavat ja kuormittavat. Iltalehden johto kehottaa toimittajia kertomaan esihenkilölle, mikäli palautteet aiheuttavat stressiä tai ahdistusta. Palautteista kannustetaan myös keskustelemaan kollegoiden kanssa. Myös työterveyspalveluita kehoitetaan hyödyntämään matalalla kynnyksellä.

Kyselymme tulosten perusteella juuri naistoimittajat ovat kokeneet keskusteluapua vaativaa kuormitusta, jonka uhkausviestit ovat aiheuttaneet.

Sairauslomaa olen ottanut jatkuvien tappouhkausten jälkeen. Jos ottaisin sairauslomaa jokaisen asiattoman palautteen jälkeen, olisin sairauslomalla koko ajan. N5

Avovastauksissa muutama naistoimittaja kertoi hakeutuneensa ammattiavun pariin purkamaan palautteiden aiheuttamaa ahdistusta tai keskustelleensa

asiasta oman terapeutinsa kanssa. Osa kertoi saaneensa terapiasta tai työterveyslääkäriltä keinoja käsitellä palautteiden aiheuttamaa ahdistusta.

En ole jäänyt sairauslomalle, mutta olen kyllä kokenut pitkälti juuri asiattoman törkypalautteen takia niin raskasta työuupumusta ja mielialaoireita, että olen joutunut hakemaan Kelan tukemaan kuntoutuspsykoterapiaan. Siitä on ollut apua, toinen terapiavuosi alkamassa. N4

Olen käynyt omalla rahalla psykologilla puhumassa vihapalautteen aiheuttamasta ahdistuksesta muun muassa silloin, kun uhkaukset olivat tappouhkauksia ja niitä tuli nykyistä enemmän. Se auttoi, en tuolloin tajunnut, että työpsykologilta olisi saanut jeesiä. N18

Yli puolet vastaajista (55,6 %) kertoi, ettei ole kaivannut apua törkypalautteen vuoksi heikentyneeseen jaksamiseen.

Oletan, että saisin apua niin työkavereilta kuin työnjohdolta, mutta en ole tosiaan joutunut ongelmiin törkypalautteen kanssa. Palaute saattaa ärsyttää tai vituttaa, mutta ei koskaan ole pelottanut. M15

Vaikka palaute ei kuormita, niin käyn niitä usein läpi kollegoiden kanssa. Uskon, että se auttaa myös kuormitusasiassa omalta osaltani ns. ennaltaehkäisevästi. N10

Syventävissä vastauksissa korostuikin, että pitkään alalla työskentelevät ovat joutuneet ”kasvattamaan nahkaansa”, eivätkä pahansuiset palautteet tai henkilöön menevät kommentit näin ollen mene enää ihon alle.

En ole kokenut palautteita kuormittaviksi, vaikka asiatonta palautetta tulee hyvin säännöllisesti. Katson, että lukijamäärien ollessa niinkin suuria kuin Iltalehdellä on, on asiaton palaute väistämätöntä, vaikkakaan ei hyväksyttävää. M16

Osa taas kokee, että heidän työnkuvansa suojaa heitä pahimmalta. Tällaisia vastauksia tuli useampi, kun kysyimme täsmennyksiä.

Kauhistuttaa edes ajatella, millaista palautemäärä ja -sisältö olisi, jos olisin esimerkiksi uutistoimituksessa töissä tai jos toisin kasvoni/ääneni enemmän esille esimerkiksi videoiden muodossa – silloin palautetta voisi tulla myös aivan muusta kuin juttusisällöistä. En uskoisi kestäväni sitä (asiattoman palautteen volyyymia) kovin hyvin. En ole teflonia. N11

3.4.1 Palauteryöppy saa toimittajan sensuroimaan aiheitaan tai sisuuntumaan

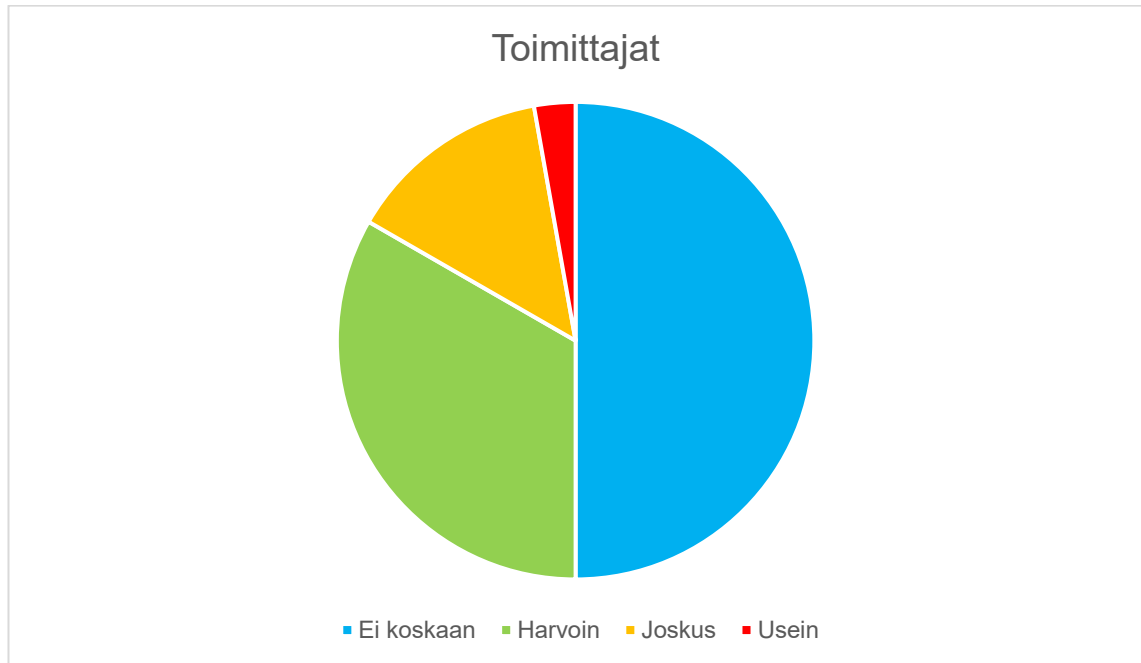
Iltalehden näkemyksen mukaan vihapuhe on usein aihepiirisidonnaista, ja sen pelko voi pahimmillaan johtaa itsesensuuriin, eli tilanteeseen, jossa toimittaja ei halua maalittamisen pelossa käsitellä tiettyjä aiheita.

Julkisen sanan neuvosto (JSN 2016) on kutsunut tietoista tai tiedostamatonta itsesensuuria uhkaksi sananvapaudelle, yhteiskunnalliselle keskustelulle ja koko demokraattiselle yhteiskuntajärjestykselle.

IPI:n selvityksessä yksikään suomalaistoimittajista ei kertonut alkaneensa sensuroida itseään häirinnän takia. Toimittajat kuitenkin kertoivat harkitsevansa esimerkiksi sanavalintojaan tarkemmin, kun kirjoittavat ”kuumista” aiheista. Tällaisia aiheita olivat muun muassa maahanmuutto ja Venäjä. Äärimmäisissä tapauksissa toimittajat lopettivat hetkellisesti tiettyjen aiheiden käsittelyn. (Dahlbom 2018.)

Kysyimme Iltalehden toimittajilta, kuinka usein pelko asiattomasta palauteryöpystä vaikuttaa heidän työhönsä. Tasan puolet (50 %) vastasi ”ei koskaan”.

Taulukko 6: Kuinka usein pelko palauteryöpystä vaikuttaa siihen, miten toimittaja työnsä tekee

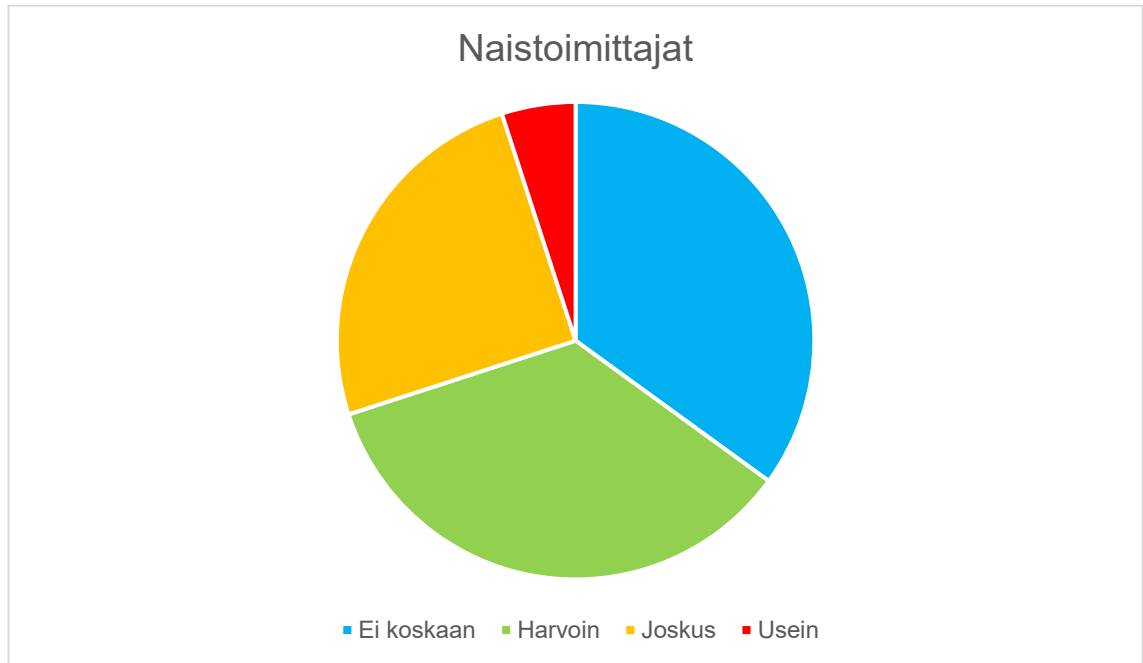
Tulosten sukupuolijakaumaa avataan taulukoissa 7 ja 8.

Toimittajat eivät eritelleet avovastauksissaan, millä tavoin pelko palauteryöpystä vaikuttaa heidän työhönsä. Aiempien tutkimusten mukaan pelko voi pahimmillaan johtaa siihen, että toimittaja alkaa välttelemään sellaisista aiheista kirjoittamista, joista kokemuksen mukaan tulee roppakaupalla asiantonta palautetta.

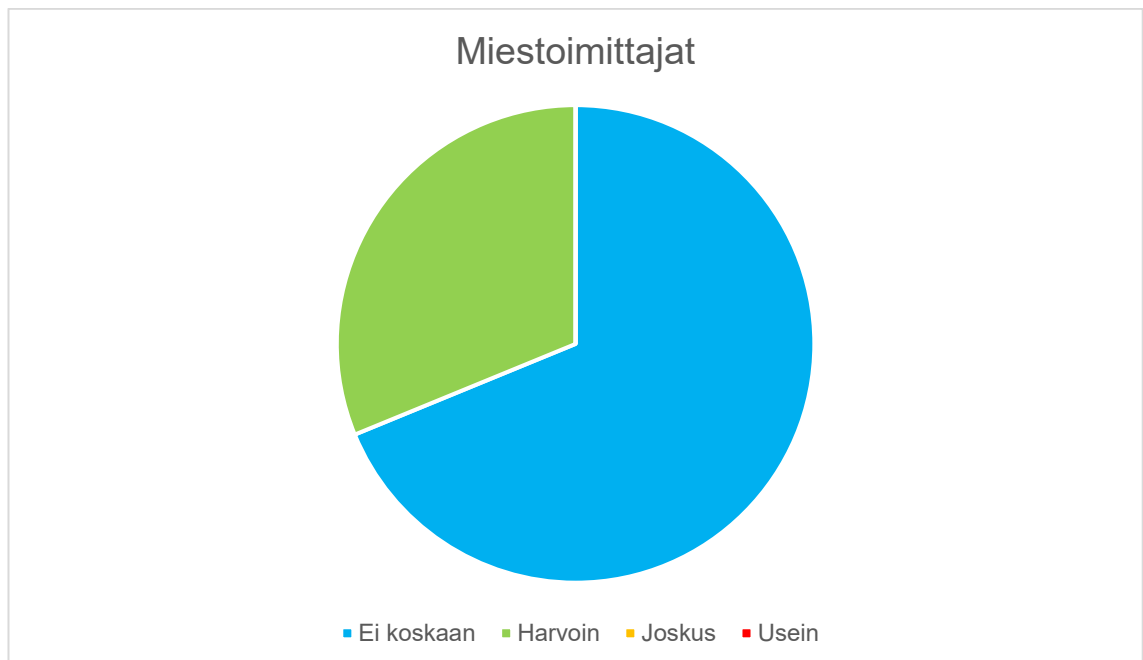
Muun muassa Suvi-Tuulia Nykäsen vuonna 2018 haastattelemissa toimittajista kaksi kertoi, että vihapuhe sai heidät sensuroimaan omia juttuideoitaan. Pelko vihapuheesta siis johti siihen, että he eivät enää ideoineet maahanmuuttoa tai turvapaikanhakijoita käsitteleviä uutisia, vaan pitäytyivät niin sanotusti turvallisissa juttuaiheissa: sellaisissa, joissa riski joutua maalittamisen ja vihapuheen uhriksi on pieni. (Nykänen 2018, 55.)

Kyselytutkimuksemme perusteella pelko palauteryöpystä vaikuttaa nimenomaan naistoimittajiin.

Taulukko 7: Pelko palauteryöpystä vaikuttaa enemmän naistoimittajien työskentelyyn kuin miestoimittajien

Taulukko 8: Miestoimittajiin pelko palauteryöpystä ei vaikuta lainkaan tai harvoin

Nykyisen tutkimuksen mukaan osaan toimittajista asiaton palaute vaikuttaa päinvastaisesti: se saattaa jopa lietsoa toimittajaa käsittelemään aihetta

jatkossakin. Nykäsen haastattelemat toimittajat ymmärsivät, että vihapuheella pyrittiin vaikuttamaan heidän tekemäänsä työhön, joten he ”sisuuntuivat” ja kirjoittivat aiheesta entistä enemmän. (Nykänen 2018, 57–58).

Samasta sisuuntumisesta puhui maalittamisen ja raiskausuhkausten uhriksi joutunut toimittaja Linda Pelkonen. Vuoden 2015 joulukuussa, viikko myrskyn nostattaneen uutisen ilmestyttyä, Pelkonen kirjoitti Uusi Suomi -lehteen näkökulmakirjoituksen, jossa totesi aikovansa ”jatkossakin kysyä kiinnostavia kysymyksiä ja kirjoittaa myös suurista tunteita herättävistä aiheista” (Pelkonen 2015).

Kokemani viharyöppy ei ole ainutlaatuinen Suomessa. Otaksun, että sen taustalla on pieni porukka, joka saa itsensä näyttämään todellista suuremmalta pitämällä kovaa meteliä. Suurin osa suomalaisista ei halua viedä yhteiskuntaa siihen suuntaan, että yksinkertaista kysymystä ei uskaltaisi esittää. (Pelkonen 2015.)

Me emme tiedustelleet kyselyssämme asiattoman palautteen niin sanotusti positiivisia vaikutuksia.

Minä, Karvinen, olen huomannut omassa työskentelyssäni viitteitä samanlaisesta ajatusmallista: jos jokin aihe, kuten maahanmuutto tai tasa-arvo, poikii rutkasti törkeästi muotoiltua palautetta, se kielii mielestäni juuri siitä, että kyseisestä aiheesta pitää kirjoittaa ja keskustella. Koen, että parhaimmassa tapauksessa uutisointi lisää ymmärrystä.

4 Johtopäätökset

Valitsimme opinnäytetyön aiheen, sillä journalistien kokema häirintä on valtava yhteiskunnallinen ongelma, jonka kanssa olemme tekemisissä päivittäin. Omat, vaikkakin erilaiset, kokemuksemme suuren valtakunnallisen uutismedian toimittajina innoittivat tutkimaan aihetta laajemmalla tasolla.

Työskentely alalla helpotti opinnäytetyön tekemistä, mutta toi myös omat haasteensa: pelkäsimme, ettemme pystyisi olemaan objektiivisia, kun tutkimme meihin henkilökohtaisesti vaikuttavaa aihetta kyselyllä, johon läheiset kollegamme vastaavat.

Koemme kuitenkin onnistuneemme objektiivisuudessa. Tähän vaikutti muun muassa se, että kysely oli anonyymi, emmekä mekään pystyneet yksilöimään toimittajia vastaajista sekä se, että meitä oli kaksi analysoimassa tuloksia.

Uskomme, että eri taustamme ja kokemuksemme tuovat työlle poikkeuksellista lisäarvoa. Kokemustemme tuoman eron havaitsimme jo kyselyä suunnitellessamme, mutta etenkin tuloksia purkaessamme. Kuvaajana työskentelevä Bröijer järkyttyi esimerkkipalautteista, kun taas kirjoittavana toimittajana työskentelevä Karvinen ei. Oletamme tämän johtuvan siitä, että jälkimmäinen on tottunut vastaanottamaan vastaavia viestejä.

Oletusta tukevat myös kyselytulokset, joista ilmeni, että palautteiden vaikutukseen vaikuttaa valtavasti toimittajan kokemuksen tuoma suhdannetaju. Osa vastaajista osasikin kertoa, että palautetta tulee huomattavasti vähemmän kuin viime vuosikymmenellä, eikä tänä päivänä tulevan palautteen volyyymi sen vuoksi hätkäytä.

Asiattomat palautteet ovat kaikesta huolimatta arkipäivää Iltalehden toimittajille.

Jälkikäteen katsottuna, olisimme voineet tiedustella kyselyssämme myös toimittajan työsuhteen laatua ja kestoa sekä kuinka monta juttua hän kirjoittaa viikossa. Koemme kuitenkin, että saimme kattavan kuvan nykytilanteesta tästä huolimatta.

Kuten ennalta oletimme, naistoimittajat saavat miehiä enemmän asiattontaa ja aiheetonta lukijapalautetta sekä myös kuormittuvat siitä miehiä enemmän. Vastausten perusteella Iltalehden toimittajista vain murto-osaa uhkaillaan, mutta lähes jokaisen toimittajan saamissa asiattomissa sähköpostipalautteissa toistuu tuttuja nimiä ja niin sanottuja vakiolynkkaajia.

Asiattomissa viesteissä pyritään usein vähättelemään tai vähintäänkin kyseenalaistamaan toimittajan pätevyys. Etenkin naistoimittajille lähetetty asiaton palaute sivuaa heidän ulkonäköään, ikäänsä tai liittyy muutoin sukupuoleen.

Kyselymme tulokset ovat johdonmukaiset aiempiin tutkimuksiin nähden.

Opinnäytetyön tekeminen ei juurikaan vaikuttanut meihin toimittajina. Tulokset olivat samaan aikaan sekä lohdullisia että pelottavia. Lohdullista on tietää, että emme ole yksin. Pelottavaa on havaita, kuinka moni kollegoista kohtaa häirintää.

4.1 Jatkotutkimukset

Opinnäytetyömme pohjalta voisi toteuttaa useita eri jatkotutkimuksia.

Ensiarvoisen tärkeää olisi tutkia palautteiden antajia: mikä saa ihmisen kirjoittamaan asiattontaa palautetta toimittajalle ja mistä naisvihamielinen asenne kumpuaa? Tutkimuksen voisi toteuttaa lähestymällä asiattomien palautteiden antajia sähköpostitse ja pyytämällä heiltä haastattelua aiheesta. Pidämme kuitenkin epätodennäköisenä, että he vastaisivat pyyntöön myöntävästi – tai lainkaan.

Lisäksi olisi tutkimuksen arvoista kartoittaa, miten toimituksen työympäristöä niin Iltalehdessä kuin muissakin mediataloissa voisi kehittää turvallisemmaksi – miten toimittajat itse kokevat työnsä turvallisuuden nyt tai tulevaisuudessa?

Jatkotutkimuksen paikka olisi myös kartoittaa kuvatoimittajien kokemaa häirintää sekä journalistien kokemaa verkkohäirintää. Jälkimmäistä emme

kartoittaneet opinnäytetyössämme, sillä kaikki läheskään kaikki Iltalehden toimittajat eivät käytä sosiaalista mediaa tai esiinny siellä toimittajana.

Koemme silti, että some- ja verkkohäirintää tutkimalla saisi kattavamman kuvan siitä, minkälaista painostusta toimittajat kohtaavat.

Uutismediat, Iltalehti muiden mukana, hyödyntävät somealustoja enenevässä määrin. Sosiaalisessa mediassa, kuten Instagramissa tai Tiktokissa, julkaistujen videouutisten yleistyminen tarkoittaa sitä, että myös videotoimittajat ovat kasvoillaan suuremman yleisön edessä. Näin ollen myös he altistuvat enenevässä määrin törkeälle palautteelle ja asiattomille kommenteille. Sosiaalisessa mediassa ”palautteen” antaminen on valitettavan vaivatonta.

Olisi arvokasta selvittää, ovatko yleistyvän somejournalismin vaikutukset näkyneet jo kuvatoimittajan arjessa, minkälaista verkkohäirintä on sekä miten siihen voidaan varautua tai miten sitä voidaan torjua.

Lähteet

Aro, J. 2021. Journalistien häirinnän vastastrategiat. Pro gradu -työ. Journalismi ja viestintä. Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunta. Tampere: Tampereen yliopisto. Viitattu 10.3.2024

<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/133753/AroJessikka.pdf?sequence=2>

Dahlbom, T. 2018. Selvitys: Toimittaja joutuu nettihäirinnän kohteeksi, jos hän kirjoittaa tietyistä aiheista – tai jos hän on joutunut äärioikeiston silmätikuksi. Helsingin Sanomat. Viitattu 3.3.2024. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000005786507.html>

Harvia, T; Naskali, L. 2020. Mediatatolot ohjeistavat työntekijöitä häirinnän kohtaamiseen vaihtelevasti – Yle jakoi ohjeensa kaikille. Journalisti. Viitattu 10.3.2024. <https://journalisti.fi/artikkelit/2020/05/mediatalot-ohjeistavat-tyntekijit-hirinn-kohtaamiseen-vaihtelevasti-yle-jakoi-ohjeensa-kaikille/>

Hiltunen, I. 2022. External Interference in Finnish Professional Journalism. Väitöskirja. Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunta. Tampereen yliopisto. Viitattu 3.3.2023. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/141075/978-952-03-2486-5.pdf?sequence=5&isAllowed=y>

Hiltunen, I; Pöyhtäri, R & Suuronen, A. 2022. Journalistien painostus ja uhkailu Suomessa: yleisyys ja vaikutukset. Analyysi. Media & viestintä. Viitattu 3.3.2024. https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/144520/Journalistien_painostus.pdf?sequence=1&isAllowed=y

IPI. 2019. Combating online violence against journalists in “world`s happiest country”. International Press Institute. Viitattu 3.3.2024. <https://ipi.media/combating-online-violence-against-journalists-in-worlds-happiest-country/>

JSN. 2016. Uhkailu ei ole kritiikkiä. Suomen Journalistiliitto. Viitattu 3.3.2024. <https://journalistiliitto.fi/fi/jsn-uhkailu-ei-ole-kritiikkia/>

Mahlamäki, H. 2024. Huorittelua ja tappo-uhkauksia – Poliisi otti kiinni toimittaja Sanna Ukkolaa piinanneen miehen. Helsingin Sanomat. Viitattu 3.3.2024.

<https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000010113218.html>

Marttinen, M. 2016. "Hakkaan sinut paskaksi". Journalisti. Viitattu 2.3.2024.

<https://journalisti.fi/artikkelit/2016/03/hakkaan-sinut-paskaksi/>

Nykänen, S. 2018. Vihapuhe ja toimittajien selviytymiskeinot. Pro gradu.

Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Kieli- ja viestintätieteiden laitos.

Jyväskylän yliopisto. Viitattu 2.3.2024. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/58018>

Pelkonen, L. 2015. Tämä kysymykseni aiheutti vihaa ja huorittelua. Uusi Suomi.

Viitattu 2.3.2024. [https://puheenvuoro.uusisuomi.fi/lindapelkonen/207609-tama-](https://puheenvuoro.uusisuomi.fi/lindapelkonen/207609-tama-kysymykseni-aiheutti-vihaa-ja-huorittelua/)

[kysymykseni-aiheutti-vihaa-ja-huorittelua/](https://puheenvuoro.uusisuomi.fi/lindapelkonen/207609-tama-kysymykseni-aiheutti-vihaa-ja-huorittelua/)

Uhari, M. 2019. Toimittajille soitetuissa puheluissa puhuttiin raiskauksesta ja neuvottiin "olemaan tarkkana" ulkona liikkeessä – Hovioikeus tuomitsi miehen sakkoihin. Kaleva. Viitattu 2.3.2024. [https://www.kaleva.fi/toimittajalle-](https://www.kaleva.fi/toimittajalle-soitetuissa-puheluissa-puhuttiin-rai/1738741)

[soitetuissa-puheluissa-puhuttiin-rai/1738741](https://www.kaleva.fi/toimittajalle-soitetuissa-puheluissa-puhuttiin-rai/1738741)

Rikoslaki 21.4.1995/578, 7 §. Julkaistu Oikeusministeriön Finlex-palvelussa, osiossa Ajantasainen lainsäädäntö. Viitattu 2.3.2024.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001>

Salminen, A. & Söderström F. 2020. Toimittajiin kohdistuva häirintä voi pahimmillaan säikäyttää journalistiopiskelijan keskeyttämään alan opinnot.

Journalisti. Viitattu 3.3.2024. [https://journalisti.fi/uutiset/2020/06/toimittajiin-](https://journalisti.fi/uutiset/2020/06/toimittajiin-kohdistuva-hirint-voi-pahimmillaan-sikytt-journalistiopiskelijan-keskeyttmn-alan-opinnot/)

[kohdistuva-hirint-voi-pahimmillaan-sikytt-journalistiopiskelijan-keskeyttmn-alan-opinnot/](https://journalisti.fi/uutiset/2020/06/toimittajiin-kohdistuva-hirint-voi-pahimmillaan-sikytt-journalistiopiskelijan-keskeyttmn-alan-opinnot/)

Suomen Akatemia. N.d. Toimittajiin kohdistuva verkkohäirintä. Viitattu

10.3.2024. [https://www.aka.fi/globalassets/3-stn/1-strateginen-tutkimus/tiedon-](https://www.aka.fi/globalassets/3-stn/1-strateginen-tutkimus/tiedon-kayttajalle/politiikkasuositukset/politiikkasuositukset/21_03_toimittajiin_kohdistuva_verkkohairinta.pdf)

[kayttajalle/politiikkasuositukset/politiikkasuositukset/21_03_toimittajiin_kohdistuva_verkkohairinta.pdf](https://www.aka.fi/globalassets/3-stn/1-strateginen-tutkimus/tiedon-kayttajalle/politiikkasuositukset/politiikkasuositukset/21_03_toimittajiin_kohdistuva_verkkohairinta.pdf)

Kysely

Kartoitus Iltalehden toimittajien saamasta lukijapalautteesta

Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Heipä hei,

ja kiitos, että uhraat aikaasi tähän kyselyyn!

Kysely on osa journalismiopintojemme opinnäytetyötä, jossa tutkimme Iltalehden kirjoittavien toimittajien saaman lukijapalautteen määrää, laatua, hajontaa sekä vaikutuksia.

Kysely on anonyymi.

Kysely koostuu viidestä osiosta, jotka sisältävät valinta- ja monivalintakysymysten lisäksi avoimia kysymyksiä. **Luethan tarkkaan sekä kysymyksen että osion alussa olevan selostuksen.**

Voit vastata kyselyyn älypuhelimella, tabletilla tai tietokoneella. Aikaa kyselyyn kulunee noin 10–20 minuuttia. Jokaisen osion päätteeksi kysely on mahdollista tallentaa, jolloin voit jatkaa sitä myöhemmin.

Lähetäthän vastauksesi 31. tammikuuta 2024 mennessä!

Sinun ei tarvitse vastata kaikkiin kysymyksiin. Mikäli koet jonkun kysymyksen arkaluontoiseksi, voit jättää vastaamatta. Voit myös aina palata taaksepäin, jos haluatkin muuttaa aiempia vastauksiasi.

Jokaisen osion lopussa sinun on mahdollista myös täsmentää vastauksiasi tai avata ajatuksiasi aiheeseen liittyen. Huomioithan, että vastauksiasi voidaan hyödyntää valmiissa opinnäytetyössä.

Lisätietoja annamme mieluusti joko kasvotusten, sähköpostitse tai puhelimitse.

Kiitos tuhannesti jo etukäteen!

OSIO 1

Opinnäytetyössä pyrimme kartoittamaan palautteiden ja työn kuormittavuuden mahdollista sukupuoli- ja ikähajontaa, joten toivoisimme, että vastaat kysymyksiin sukupuoli-identiteetistä ja iästäsi.

Kysely on anonyymi.

Iän, sukupuolen ja osaston perusteella henkilöllisyytesi saattaa kuitenkin olla **kyselyn tekijöiden** pääteltävissä. Mikäli et halua, että sinut voidaan tunnistaa vastauksistasi, voit jättää osastosi kertomatta.

Yksittäistä vastaajaa ei voi tunnistaa valmiista opinnäytetyön raportista (e.g. emme siinä erittele, että osaston X naistoimittaja, 34, kirjoittaa saaneensa tällaista palautetta...)*

1. Sukupuoli *

- Nainen
 Mies
 Muu
 En halua kertoa

2. Ikä *

- 18–25
 26–35
 36–49
 50 +

3. Osasto *

- Uutiset (kotimaa, ulkomaat, politiikka, rikos)
 Viihde
 Urheilu
 Plus
 Autot + digi
 Lifestyle (terveys, hyvä olo, tyyli, asuminen, perhe, Pippuri)
 En halua kertoa

OSIO 2

Tässä osiossa kartoitetaan **sähköpostitse** tulevaa lukijapalautetta.

Kerrothan vain omakohtaisesta kokemuksestasi.

** vihapuheella tarkoitamme tässä kyselyssä voimakasta, henkilökohtaisuuksiin menevää (toistuvaa) palautetta.*

4. Minkälaista lukijapalautetta olet saanut työsähköpostiisi viimeisen 3 kuukauden aikana? (Voit valita useita vaihtoehtoja.)

- Positiivista ja kehuva
 Aiheellista ja asiallisesti muotoiltua
 Aiheellista, mutta epäasiallisesti muotoiltua
 Aiheetonta ja epäasiallisesti muotoiltua
 Uhkaavaa (myös epäsuorat uhkaukset tai lähipiiriin kohdistuvat uhkaukset lasketaan)
 Suoraa vihapuhetta
 Kaikkia yllä mainittuja

**5. Millaista lukijapalautetta olet saanut eniten viimeisen 3 kk aikana?
(Voit valita 1–3 vaihtoehtoa)**

- Positiivista ja kehuva
- Aiheellista ja asiallisesti muotoiltua
- Aiheellista, mutta epäasiallisesti muotoiltua
- Aiheetonta ja epäasiallisesti muotoiltua
- Uhkaavaa
- Suoraa vihapuhetta

6. Esiintyvätkö palautteiden kirjoittajat saamissasi viesteissä pääosin

- Omalla nimellään
- Nimettöminä
- Selvällä valenimellä (esim. Per Saukko, Aku Ankka)
- Nimimerkillä
- Nimettömiä ja nimellisiä palautteita tulee yhtä paljon

7. Minkälaista palautetta pidät hyödyllisenä? Minkälaista toivot saavasi?

8. Haluatko täsmentää jotain vastausta?

OSIO 3

Tässä osiossa kartoitetaan sähköpostitse tulleiden aiheettomien ja asiattomien palautteiden määrää ja laatua.

Aiheettomalla palautteella tarkoitetaan tässä kyselyssä täysin tai lähes täysin perusteetonta palautetta. Asiaton palaute on tulkinnanvaraisempi: vastaa sen mukaan, miten itse koet.

Kuvitteellinen esimerkki: Lukija X huomauttaa jutussa olevasta kirjoitusvirheestä. Hän lisää, että tämän vuoksi sinun pitää hävetä itseäsi ja ammattitaidon puutettasi, senkin saatanan ruma apina.

**9. Kuinka usein saat aiheetonta ja/tai asiatonta palautetta sähköpostitse?
(Valitse vaihtoehto, joka vastaa ns. tavallista työviikkoa.)**

- Monta kertaa päivässä
- Noin kerran päivässä
- Muutaman kerran viikossa
- Noin kerran viikossa
- Harvemmin
- En koskaan

10. Esiintyykö asiattomien palautteiden kirjoittajat pääosin

- Omalla nimellään
- Nimettömänä
- Selvällä valenimellä
- Nimimerkillä
- Nimettömiä ja nimellisiä asiattomia palautteita tulee yhtä paljon

11. Onko sinulla niin kutsuttuja “vakiolynkkaajia”? Toistuvatko samat nimet saamissasi törkeissä viesteissä?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa / en ole kiinnittänyt huomiota

12. Minkälaisista aihepiireistä kirjoittaessa asiatonta palautetta tulee eniten?

13. Minkälaista saamasi asiaton tai aiheeton palaute on? Kuvaile omin sanoin.

14. Haluatko täsmentää jotain vastausta?

OSIO 4

Tässä osiossa kartoitetaan sitä, miten asiaton, sähköpostitse tuleva lukijapalaute vaikuttaa toimittajien jaksamiseen sekä lukijasuhteeseen.

Asiaton palaute voi olla loukkaavaa, hyökkäävää tai uhkaavaa palautetta. Määritelmä on tulkinnanvarainen – vastaathan siis omien tuntemuksiesi mukaan.

Mikäli koet jonkin kysymyksen arkaluontoiseksi, voit jättää vastaamatta. Voit myös täsmentää vastauksiasi tai lisätä huomioitasi sivun alla olevaan laatikkoon.

15. Valitse vaihtoehto, joka vastaa parhaiten arkeasi

	Ei koskaan	Harvoin	Joskus	Usein
Luen palautteita vapaa-ajalla	☐	☐	☐	☐
Palautteet pyörivät päässäni ja vaikeuttavat nukahtamista tai elämästä nauttimista	☐	☐	☐	☐
Pelko palauteryöpystä vaikuttaa työhöni	☐	☐	☐	☐
Palautteet huonontavat suhtautumistani IL:n lukijoihin	☐	☐	☐	☐
Palautteet huonontavat suhtautumistani ihmisiin yleisesti	☐	☐	☐	☐

16. Kuinka usein koet asiattoman palautteen vaikuttavan jaksamiseesi töissä?

- Päivittäin tai lähes päivittäin
- Viikoittain
- 1–2 kertaa kuukaudessa
- Harvemmin kuin kerran kuukaudessa
- En koskaan

17. Miltä työyhteisön tahoilta olet pyytänyt apua törkypalautteen vuoksi heikentyneeseen jaksamiseen? (Voit valita useita vaihtoehtoja.)

- Kollegoilta
- Luottamushenkilöiltä tai työsuojeluvaltuutetulta
- Esihenkilöiltä tai vuoropäälliköiltä
- Työterveyslääkäriltä
- En keneltäkään
- En ole kaivannut apua

18. Miltä työyhteisön tahoilta olet saanut apua törkypalautteen vuoksi heikentyneeseen jaksamiseen? (Voit valita useita vaihtoehtoja.)

- Kollegoilta
- Luottamushenkilöiltä tai työsuojeluvaltuutetuilta
- Esihenkilöiltä tai vuoropäälliköiltä
- Työterveyslääkäriltä
- En keneltäkään
- En ole kaivannut apua

Seuraava kohta käsittelee palautteiden aiheuttaman kuormituksen purkamista. **Mikäli lukijapalautteet eivät kuormita tai asia ei kosketa sinua, jätäthän ystävällisesti vastaamatta kohtaan 19.**

19. Vastaa oman kokemuksesi mukaan

	Ei pidä paikkansa	En osaa sanoa	Pitää paikkansa
Voin pyytää apua työkaveriltani matalalla kynnyksellä	☐	☐	☐
Voin lähestyä esihenkilöitäni tai vuoropäälliköitä matalalla kynnyksellä	☐	☐	☐
Voin lähestyä luottamushenkilöitä matalalla kynnyksellä	☐	☐	☐
Työterveydestä saa tarvittaessa keskustelua nopeasti ja helposti	☐	☐	☐

20. Oletko joutunut jäämään sairauslomalle palautteiden aiheuttaman uupumisen vuoksi?

- Kyllä
- En

21. Haluatko täsmentää jotain vastaustasi?

OSIO 5

Tässä osiossa kartoitetaan toimittajien tuntemuksia siitä, vaikuttaako asiattoman ja/tai aiheettoman palautteen määrään tai sisältöön jokin muu, itse juttuun liittymätön tekijä.

Tuskin koskaan on täysin selvää, mikä motivoi lukijan kirjoittamaan asiattoman palautteen. Mene siis mutulla. Vastaathan vain omien kokemustesi ja tuntemustesi perusteella. Älä huomioi tässä esim. kollegoilta kuulemiasi tapauksia, vaan ainoastaan **sähköpostitse*** itse saamiasi palautteita.

**(Jätäthän myös sosiaalisessa mediassa tai nettipalstoilla sinusta mahdollisesti käydyin keskustelun huomiotta tässä, kiitos.)*

22. Koetko seuraavien asioiden lisävän saamasi aiheettoman/asiattoman palautteen määrää?

	En osaa sanoa	En usko sen vaikuttavan lainkaan	Uskon sen vaikuttavan jonkin verran	Uskon sen vaikuttavan paljon
Sukupuolesi	☐	☐	☐	☐
Ikäsi	☐	☐	☐	☐
Ulkonäkösi	☐	☐	☐	☐

23. Koetko seuraavien asioiden vaikuttavan negatiivisesti saamasi palautteen sisältöön?

	En osaa sanoa	En usko sen vaikuttavan lainkaan	Uskon sen vaikuttavan jonkin verran	Uskon sen vaikuttavan paljon
Sukupuolesi	☐	☐	☐	☐
Ikäsi	☐	☐	☐	☐
Ulkonäkösi	☐	☐	☐	☐

24. Koetko, että saamaasi aiheettomaan/asiattomaan palautteeseen vaikuttaa jokin muu asia? Mikä?

25. Haluatko täsmentää jotain vastaustasi?

Kysely on nyt ohi!

Muistathan vielä lähettää vastauksesi **alla olevaa nappia painamalla!**

Voit tahtoessasi laittaa kyselystä myös palautetta. Opinnäytetyö valmistunee kevään 2024 aikana.